

Megjelenik minden csütörtökön. — Előfizetési ár: egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyed évre 1 frt. — Hirdetések ára: 4 hasábos petit sor 8 kr. Az előfizetési pénzeket a Szent-István-Társulat igazgatóságához, a kéziratokat a lapszerkesztőségéhez (IV. Lövész utca 13. sz.) kérjük küldeni.

Budapest, 1881.

22. szám.

Junius 2.

Fény és árny.

I.

(M—y.) Soha sem éltük annyira az ellentétek korszakát, mint napjainkban. Hiába állítják elő az ókor merev contrastjait, midőn tudomány, művészet, hatalom egyesek kezeiben egyedáru volt s e borzasztó ellentét átka alatt nyögött az egész emberiség; hiába mondják, hogy abban a sötét középkorban, — melynek teremtményei előtt most bámulva áll a világ s visszaohajtja azt a sötétséget, mely minden alkotásaiban nagy és remek vala, — a feudalismus, a hűbérrendszer oly erős ellentétet képezett az emberiség közös jogaival, hogy századokon át lebilincselte a szellemet, fentartá a rab-szolgaságot, az erőszaknak és zsarnoki hatalomnak határtalan tért engedett; hiába mondják, hogy az ujkor leg-szebb, legnemesebb törekvése volt az emberiség keblén dúló ellentétek lerombolása, s hogy a jelen felvilágosodás hozta létre az eszmék szabadságát, a meggyőződés függetlenségét, az emberi akarat korlátlanágát, s hogy ama vérlázító ellentétek, melyek évezredek át lenyü-gözve tarták a világot, immár megszűntek. A modern civilisatio megteremtette arany napjait a boldog egyen-lőségnek, ennek vívmánya amaz összhang, mely jelen-ben már minden polgáriasult államban észlelhető. Nincs többé monopolium; a társadalomban mai nap már min-denkinék és mindenhez egyformán joga van.

Jól volna, ha így volna. Hanem azon felvilágo-sodás, mely mai nap szerepel s minden téren nyilat-kozik, nagyon távol áll attól, hogy az emberi társada-lom jól felfogott érdekeit tartsa szem előtt. Majd meg-mondjuk miért; ám előbb lássuk főbb vonásokban a mai társadalmi életben mindinkább feltűnő és elvisel-hetlenné vált ellentéteket.

Első vívmánya a kornak, a tudomány általánosí-tása, szabadsága és — óriási fejlődése. A tudomány közkincs lett s csak balgák élnek még azon gondolat-ban, hogy nem jó mindent tudni. Az emberi kutató szellem szabadon járhatja be ez eget és földet; fölfede-zéseit mi sem korlátolja. A tudás vágya senkiben sem fojtatik el, ellenkezőleg a mai oktatási rendszer mintegy előkészít mindenkit a szabad kutatásra. A világ és ter-mészet titkos erői, hatalma, rendszere buvárlatok tárgya most; s egyik felfedezés a másikhoz nyújt kulcsot. S ez oly lázas hévvel történik, hogy azt hinnők, az óriási tevékenység, a fáradhatlan buvárlat a roppant haladás mellett annyira megyen, hogy egy század alatt nem lesz többé semmi megfejtetlen a világ előtt. S mégis a tudományos miveltség e frenetikus emelkedése mellett még most is oly mély és sötét tudatlanság borul az emberiségre, hogyha annak fokát mérnök, a messze multakból hozott tapasztalat vigasztalóbb képet mutatna a mainál. Mert míg hajdan az eldurvult emberi jellem, rideg szokások, s miveletlenül maradt elme az emberi-ség nagy részét a tudatlanság sötétjében hagyták, most e tudatlanság épen azoknál mutatkozik legerősebb ellen-tétben, kik a társadalom miveltjei közé tartoznak. Nem ismerethiány, szűkebb eszmekör vakága verte meg a mai kort, hanem rendszeres s tudományos alapokra fektetett ostobaság, finom máz, mely alatt a legnyersebb butaság rejlik; nem tudákosság, hanem szándékos gonosz tudás, — vagyis azon tudomány, mely építeni soha, de-rombolni fog mindig; mely eltért az igazság forrásától s melynek nem célja az emberi társadalmat boldogí-tani, hanem azt semmivé tenni.

Minden tudománynak alapja a kinyilatkoztatás. Ez azon vezérszövétnék, melynek fényénél a multak és jövők titkait kutathatjuk, mely valamint Istentől jött

ki, úgy Istenhez vezet vissza. Ki nem ezen alapra épített, levegőben áll minden hypothesis, S ki fogja tagadni, hogy mily szörnyű tudatlanság homálya verte meg a mai kor ünnepeit tudósait, midőn nem a legmerészebb, de a legnevetsegebb tanok hirdetőit bámulattal környezi a világ, s midőn a ki komoly hittel és meggyőződéssel állítja föl tételeit a társadalom legszenyebb fogalmai körül, s harszol azon elvekért, melyek igazságáról az emberiség nagy szenvedései tanuskodnak, fanatikus, elfogult bujoneznak nevezetik; ellenben a ki a legbadarabb, legörültebb eszméket hangoztatja, a legsilányabb, de divatos és tetszetős tárgyról szól és ír, s szelleme e fattyuhajtásait a modern szemtelenséggel tudja érvényre emelni, s ki azt a rendezetlen, féktelen, mindent megtámadó s romboló elveket, melyeket a tudomány nevében, s nem is olesón áruba bocsát, magánéletével is megpecsételi. — az tudományos, derék s művelt ember.

Ne higyük, hogy a mai tudomány előrehaladottsága mellett nem volna a tudatlanság oly nagy és hatalmas, mint azelőtt. Mélyebb kutatás mindenkit meg fog győzni erről. Ezen ellentét most még nagyobb mint valaha.

Csaló fény és valódi árny.

Urunk mennybemenetelére.

A kin s gyalázat szennye gloriára vál,
Váltságunk drága ára már kifolyt;
Győzött a halál — s most legyőzve a halál,
A dicső győző Istenember volt.
A kit Betlehem szült s kintott Kálvária,
Országába, a mennybe száll
Szűz Mária Fia!

Elhangzott a »fészítsd meg!« s a zsidók gunyja,
És a templom kárpitja meghasadt;
S míg égen s földön hangzik az Alleluja,
A földről visszazáll az égi nap.
A kit Betlehem szült s kintott Kálvária,
Országába, a mennybe száll
Szűz Mária Fia!

A nádpálca jogar — a töviskoszoru
Gyémánttól fénylő égi korona.
Győzelmi dal hangzik, elmúlt a háboru
A melyben a Bárány vére folya.
De kit Betlehem szült s kintott Kálvária,
Ég s föld királya mennybe száll,
A tiszta szűz Fia!

Cherub-ajkáról zeng a diadal dala,
Az ég királya győzve megjöve.
S a melynek üdvéért a Győző meghala,
Zengjen vig háladalt a földöve!
Mert kit Betlehem szült s kintott Kálvária,
Közbenjárónk a mennybe száll,
A tiszta szűz Fia.

Oh! hasson fel hozzád Uram a gyenge lant,
Az áldozó szív, háladó dala!
Hisz felemeltéd, a ki fetrengett alatt
S testvéred lőn, ki ellened vala.
A kit Betlehem szült s kintott Kálvária,
Engedj utánad szállani
Oh Mária Fia!

Koltai Virgil.

Egy kis leányról, ki a mennyországot keresi.

Giehl Emmától.

Szegény Máriának kis szobájában játszadoznak a délutáni napnak sugarai.

Egy szép piros rózsza virított az ablakban, mellette ült egy hófehér ezeczuska, ki nagy gonddal mosakodott, mintha még ma idegen vendégeket kellett volna fogadnia; az asztalon egy befejezetlen női kézimunka hever. A régi falóra is megállt, nem huzta föl senki sem; nehéz sulyai a földig érnek.

A szegényes házacskában halotti esend van. Egy fáradt emberi szív szünt meg pár órával ezelőtt dobogni és az, ki ezideig a kis háztartás gondjait viselte, a virágokat öntözte, a kis ezeczuskat etette és a tüvel kora reggeltől késő estig a legnagyobb szorgalommal dolgozott, a derék fiatal Mária özvegy — fekete koporsóban kiterítve feküdt a szoba közepén.

Isten nyugasztalja! Sokat szenvedett, annyit, a mennyit egy gyöngéd női szív tűrni, szenvedni képes. Szegény elhagyatott árva volt, mint ilyent a község neveltette. Már zsenge korában szolgálatba ment, hol sokat kelle szenvednie. Még nem volt husz éves, midőn egy fiatal kőműveshez ment feleségül, ki napszámban dolgozott s őt nagyon szerette. Azonban nagyon korán észrevette, hogy férje részeges, kártyás és veszekedő, s azóta nem volt többé egy jó napja sem. Egy-két évvel később összeveszett férje néhány hasonszőrü emberrel a koreszámban. Veszekedés közben nagy sérülést szenvedett, félholtan vitték haza, másnap meghalt. Mária özvegygyé lett. Szegénység és adósság, nyomor és szegénység jutott osztályrészül. Éjjel-nappal kelle dolgoznia, hogy férje adósságait kifizesse. Sok mindenfélét nélkülözött, csakhogy férje hitelezőit kielégítse. És a szegény özvegy sohasem panaszkodott, nem zugolódott, hanem imádkozott férjének lelki üdvéért és szorgalmasan dolgozott. A nehéz munka, a nagy erőmegfeszítés, a sok szomorúság tönkre tették egészségét. Hervadni kezdett, és mindinkább közeledni kezdett a sír széléhez. Egyetlen gyermekének, szemefényének, Erzsikéjének sorsa nagyon a szíven feküdt. Ki fogja gondját viselni? — ki fogja ápolni, szeretni, ha ő már nem lesz? »Van az égben egy atya, majd gondoskodik az róla« — mondta, midőn már halálos ágyán feküdt. Ezzel mngesókolta gyermekének homlokát, visszahanyatlott a párnák közé és meghalt. A mellette virasztó halottas asszony elaludt, ölében pihent az olvasó, a barna viaszgyertya is elaludni készült. Mellette guggolt a földön Máriának négy éves leánykája Erzsike és mereven szegezte nagy, sötétkék szeméit a halottnak halvány arczára. A szegény kis gyermek meg sem mozdult.

Most azonban meghuzta a halottas asszonynak ruháját, azt kérdezőn tőle: »Meddig alszik még a mama?»

A halottas asszony, ki régóta gyakorolt hivatásában minden gyöngédebb érzelmét elvesztette volt, álmának megzavarása miatt kedvetlenül felelt: »Hisz nem alszik, meghalt.»

»Meghalt? Mi az, meghalt?» — kérde tovább a kicsike.

»Hát meghalt, többet nem mondhatok.»

»Mikor ébred föl a mama?»

«Soha sem.»

»Soha sem? Hát ki-ad akkor nekem enni, ki fektet az ágyba, kítől tanulok imádkozni és ki tanít szép versekkékre, ha a mama nem ébred föl többé?»

»Majd meglátod,« — morgott kedvetlenül az öreg asszony. A kis Erzsike most elhallgatott, mert az öreg asszonynak durva felelete annyira megfélemlíté szegénykét, hogy nem mert hozzá több kérdést intézni.

Másnap reggel idegen férfiak léptek be a szobába, lezárták a koporsót és kivitték a ház elé. Ott a pap rövid imát mondott fölötte, mely után a férfiak vállaikra emelték a koporsót és megindultak a temető felé. A haragos öreg asszony kis gyertyát adott Erzsikének és meghagyta neki, hogy kövesse a koporsót. Imádkozva haladt végig a menet a falu főutczáján. Kértek végre a temetőbe.

Ott letették a koporsót, a plébános ur imádkozott, meghintette a koporsót is, a sírt is szentelt vízzel és most leboesátották a halottat a sírba. A szomszédok és ismerősök földet dobtak a sírba és lassankint eltávoztak a temetőből. Végre jött a sírásó, betemette a sírt és elkészítette a sírhalmot. Mindezt könyezve szemlélte a kis Erzsike és csöndesen gondolkozott a fölött, a mit látott. Vajjon mi történhetett mamájával? Elvitték hazulról, két nap óta föl nem ébredt és most leboesátották a sírba. Föléje pedig sok-sok földet hánytak. Most majd nem bír onnan alulról feljönni, ha valaki nem segít neki. Nekiállott tehát Erzsike a sírhantnak, és nagy buzgalommal kezdé kezeckéivel a földet félrehuzni. Csak úgy szórta maga körül a földet, ujjai már véreztek, de ő ezt figyelembe sem vette. Csak dolgozott. »Mamáskám« — kiáltott le a sírba — »kieresztelek, elhánynom innen a földet. Ugy-e hazajössz ismét hozzám?» Nem felelt senki.

»Még mindig alszik.« Egy egész órai nehéz munka után egy kis rakás földet dobott csak félre. Még nagyon sokat kelle dolgoznia, mert alig látszék egy kis mélyedés. Kis kacsói már sajogtak, ő maga is kimelegedett és elfáradt. Leült tehát pihenni és fejceskáját a sírhalomra hajtá. Így találta őt a sírásónak a felesége.

»Gyermekem, mit csinálsz te itt?» — kérde részvevőleg. »Ugy-e te vagy a szegény Máriának leánya? Miért nem mégy haza?»

»Várom a mamát« — felelt Erzsike.

Az asszony egy könyvet törölt ki szeméből. »Szegény gyermek! Csak menj haza, édes anyád is haza megy.»

A gyermek erre fejét csóválta. »Miért ástad azt a lyukat a sírhomba?» — kérde tovább az asszony.

»Mamámat ki akarom eresztetni a sírból« — felelt a kérdezett.

Az asszony meghatottan csókolta meg a kis leánykát; neki is vannak fiai és leányai, ha azok is úgy szeretik őt, mint e kicsike szereti anyját, boldognak fogja magát érezni. »Ne fáradj Erzsikém« — vigasztalta a leánykát — »és ne bánts a sírt, mert mamád nincsen benne, ő elment a jó Istenhez és most nála lakik az égben.»

»Az égben? Hát nincs többé itt?» — kérde gyanakodva a leányka. — »De hogyan juthatnék én hozzá? Melyik ut vezet az égbe?»

»Az ut nagyon hosszú és nagyon terhes; az égbe pedig gyermekem csak akkor juthatsz el, ha mindig jó és istentéllő leszel, ha szeretsz imádkozni és ha szereted az Istent. Akkor bejutsz a mennyországba és megtalálad anyádat. Most pedig menj haza édesem, mert itt megfázol.« Ezzel egy nagy darab kenyeret adott a kis leánykának egyik kezébe, a másikba pedig egy ezüsförintost nyomott és utnak ereszté.

Midőn későn este a szomszédoknak Erzsike eszökbé jutott, átmentek hozzá, hogy megnézzék, mit csinál; de a szobát üresen találták és a gyermek sehol sem volt látható.

Erzsike elment, hogy a mennyországba vezető utat fölkeresse. Senki sem törődött többé vele; hiszen csak egy szegény árva volt, ki a községnek csak terhére vált volna. Így gondolkoztak a legtöbben és csakhamar el is felejtették.

* * *

A kis leányka ezalatt messzire eljutott és bement a közeli nagy erdőbe; időről időre megállott és hallgatódzott, nem jön-e valaki, azután ismét folytatta útját. Midőn sötétedni kezdett, leült egy nagy fa alá, letört kenyereből egy darabkát és megette azt, a többit pedig összemorzsolta és elszórta az összesereglett madaraknak. Az ezüsförintost pedig gondosan elrejtette ruháskájának egyik zsebébe. Férge gyíkok surrantak el előtte, vidám özikék és gyors nyulak futkostak körülötte. Egyik-másik megállt előtte és kíváncsian tekintett rá. »Melyik uton menjek a mennyországba?» — kérde tőlök. Az állatkák fénylő, hűséges szemekkel megbámulták a kis kérdezőt, de feleletet egyikök sem adott. Beköszöntött az est. Sötétedni kezdett. Üdítő harmat szállt a füvekre és virágokra, hűvösödni kezdett. Erzsike összehuzta magát. Fázott. Fölötte egy madárka magasan emelkedett föl az esti légbe. »Ez a mennyországba repül! — gondolta magában Erzsike — csak volna szárnyam, vele repülnék; ah, mily gyorsan érnék a mennyországba!« Az erdőnek fái mint óriások nyujták föl hatalmas törzseiket a sötétbe, koronáikban titokszertű mozgás kezdődött, és Erzsike elálmosodott. Fölötte denevérek röpködtek, a moesárban pedig bolygó tüzek fénylettek; az égboltozaton a ragyogó csillagoknak milliói tündöklöttek.

»Egy ilyen csillagban lakik mamám« — vélte Erzsike, mert hallott már hasonló történetet. Erzsike kedves szemekre mindinkább nehezedett az álom, szokása szerint letérdelt hát, összekulcsolta kezeckéit és ájtatosan imádkozott: »Jó Istenem, engedd, hogy föl találjam a mennyországot, melyben édes anyám lakik.« Azután:

»Fáradt vagyok, lenyugszom.
 Álmos szemem bezárom.
 Kérlek mennyei atyám!
 Viselj gondot én reám!
 Édes kedves Jézusom,
 Te is jó őrangyalom —
 Kérlek legyetek velem
 Ezen sötét éjjelen.«

A kis árva most nyugodtan hajtá le fejét a fübe és édes álomba merült. Őrangyala kiterjeszté fölötté védszárnyait, hogy a szegény kisedet minden veszélytől megóvja. Midőn reggel fölebredt, rövid imában hálát rebegett a jó Istennek és őrzőangyalának; azután pedig utra kelt, tovább indult.

Még mindig nem érte el az erdő végét. Megéhezett. Éhségét néhány földi eperrel, szomját pedig a vígan csergedező kis pataknak friss vizével csillapította. Végre egy régi, omlófélben levő kunyhóhoz ért. Benne egy rongyokba takart beteg aggastyán feküdt a földön. A kis árva megállott és könyező szemekkel tekinté a szegény öreg embert. Ez pedig angyalnak tartotta őt, kit Isten küldött hozzá, hogy végső órájában megvigasztalja. Egy pár pillanatig boldog megilletődéssel szemlélte a rózsás arcú, szőke fűrtü leánykát. Végre megszólalt. »Ki vagy?« — kérde fáradt hangon.

»Mária özvegyének Erzsikéje vagyok, mamát keresem, ki föl ment az égbe. Tudod az utat, mely oda vezet?«

»Reméllem nemsokára én is ott leszek« — viszonáz az öreg.

»Akkor nálad maradok és megvárom, mig elmegy, ugy-e szabad nekem is veled mennem?« — szólt örömtelt hangon a kis árva.

»Kérlek, hozz egy ital vizet, közel a forrás: — sóhajtott a bágyadt öreg.

»Nincsen neked mamád?« — kérde szomoruan Erzsike.

»Már régóta nincs.«

»És senkid sincsen, a ki veled lenne és veled játszanék?«

»Nincs senkim, édes gyermekem, szegény és elhagyott vagyok, senkim e nagy világon. De kérlek, hozz vizet; magam nem bírok a patakhoz menni, minden erőm egyszerre elhagyott.«

Erzsike kezébe vette a kis kőkorsót és gyorsan szaladt a patakhoz; telemerítette az edényt, visszasietett és nagy ügyességgel itatta meg a beteget, úgy tett mint azt mamájától oly gyakran látta.

»Isten áldjon meg gyermekem!« — szólt az aggastyán és ezzel visszadölt és behunyta szemeit mintha aludnék.

Sokáig és a legnagyobb türelemmel várta a kis árva az aggastyánnak fölebredését, de az meg sem mozdult. Most megfogta kezét és kéré őt, hogy kövesse, de nem kapott feleletet. »Alszik és bizonyosan nem akar velem édes anyámhoz menni« — gondolta magában. Hozzálépett, mellére tette ezüst forintosát és kiment a kunyhóból. Tovább folytatta útját.

A kis árva most tüzesedni érzé arezát, különös fájdalmat érzett fejében, szive pedig oly hevesen dobogott, mint még soha életében. Lankadni kezdett, lábai sajogtak, teste remegett és azért nem birt oly gyorsan előrehaladni mint tegnap. De szerencséjére az erdőnek

végére ért már, a fák mindegyre ritkultak és egyszerre barátságos kinézésű falut pillantott meg maga előtt. Épen a vasárnapi isteni tiszteletre harangoztak, midőn a faluba ért. Az utcát, melyen áthaladt, ünnepiesen öltözött férfiak, asszonyok és gyermekek népesítették be, kik valamennyien a templom felé siettek.

Erzsike velök ment és belépett a templomba. »Most bizonyosan megtudom, merre kell mennem, hogy a mennyországba jussak« — gondolta magában. A templom telve volt ájtatoskodókkal, az orgona megszólalt és lágy ünnepies szólamai mélyen megindták a kis árva szívet. Az oltár a legszebb virágokkal vala feldíszítve. Most fellépett a szószékre a plébános ur és elkezdett prédikálni. Erzsike a szent beszédből nagyon keveset értett meg, csak azt vette észre, hogy a plébános ur az irgalmasság cselekedeteiről beszél. »Egy ital viz, melyet egy szegény szomjuhozónak nyújtunk, megnyitja előttünk a mennyországot« — szólt a lelkész és szavai visszhangra lettek kis hallgatójának szívében. Visszagondolt az öreg emberre, kit az erdő kunyhójában talált és szívből örült nemes cselekedetének.

Az isteni tisztelet jó sokáig tartott, az idegen árva behuzta magát egy sarokba és várta, hogy a plébános ur majd még többet is beszél a mennyországról.

Egyszerre azonban rosszul érezte magát, elkezdett szédülni, a templom, padok, emberek, szószék, oltár, mintha körülötte forogtak volna; egy pillanat alatt hirtelen nagy fájdalmat érzett, szemei előtt elsötétedett minden — és Erzsike eszméletlenül rogyott le a templom kövezetére.

* * *

Az emberek kivitték Erzsikét a szabadba; ott feküdt szegényke halványan és hidegen a zöld pázsiton mint egy leszakasztott liliomszál; a parasztok körülállták és kíváncsian kérdék egymástól: vajjon ki lánya lehet? Szegényes, kopott ruhácskája, mezitelen lábai szegénységre vallottak. Honnan jöhetett? Hová indulhatott? Bizonyosan meghűtötte magát és megbetegedett. Szegény ismeretlen leányka — el kell vinni a község-házára. Így beszéltek össze-vissza a körülállók.

»Ne bántsák őt« — szólt most egy gyöngéd hang s a körülállók tiszteletteljesen engedtek utat egy ifjú, előkelő nőnek, a közel fekvő uradalom birtokosnőjének. Az urhölgy közelebb lépett és meghatottan szemlélte a kis árvának kedves vonásait. Kocsijába emeltette és elvitte a beteg lelenczet magával a kastélyba. Ott ágyba fekteté és iparkodott őt eszméletre hozni. Erzsike nemsokára fölnyitá szép nagy szemeit és meglepetéssel tekintett körül, bámulva az előtte még ismeretlen pompát. Gyönyörű virágok; nagy tükrök; pompás képek; díszes butorok; aranyhalacsák, melyek egy nagy üveg-szekrényben vígan uszkáltak egy szikla körül; továbbá széles levelű déli növények, szép tollu madárkák aranyos kalitkákban — vevék körül a kis árvát. »Most a mennyországban vagyok« — suttogá boldogan a kis Erzsike és fölemelte szép fejcskáját. A kedves, jószívű uri nő, midőn észrevé, hogy védenceze ébren van, följe hajolt. Erzsike első tekintetre észrevette, hogy az ágya mellett álló nő igen kedves és jóságos, s azért minden félelem nélkül kérde tőle: »Nemde én a mennyországban vagyok? Hol van édes anyám?«

(Vége köv.)

TÁRCZA.

Calderon halálának kétszázados évfordulója.

(1881. május 25.)

Spanyolország fővárosa f. évi május 25-ikén nagy pompával s kegyeletos nemzeti ünnepélylyel ülte meg egyik legnagyobb költőjének emlékét. 1881. május 25-ikén mult kétszáz éve, hogy a költészet egén kialudt azon első rangu csillagok egyike, minőket évszázadok folyamán át csak oly ritkán látunk föltűnni; e napon mult kétszáz éve, hogy Don Pedro Calderon de la Barca Madridban befejezte földi pályáját. Calderon emlékét nem csak hazája, de ugy szölván az egész művelt Európa irodalma megülte; meghajolt lángeszének hatalma előtt, nem azért mert, de daczára annak, hogy az egyháznak hü fia volt, s nagy tehetségét, költői lelkesülttségének egész hévét, habár nem is kizárólag, de mégis legnagyobb részben a kath. dogmák és a keresztény világnézet dicsőítésére használta föl.

Calderon 1600-iki mások szerint 1601. januar 17-ikén született Madridban. Régi nemes családból származott. Neve Calderon annyit tesz mint üst. Őseinek egyike állítólag tetszhalottan jött a világra, s az ápolónó vigyázatlanságból egy meleg vízzel telt üstbe ejtette, mi által a gyermek visszanyerte életét. Ezen megmenekülés hálás emlékeül a megmentett őt üstöt vésetett címerébe; s ekkor vette föl a Calderon nevet. Első kiképezését a fiatal Pedro a madridi Jézustársasági collegiumban nyerte, hol fényes tehetsége annyira kifejlődött, hogy általános bámulatot keltett. Tizennégy éves korában már a salamancai egyetemen találjuk, mely akkor virágzásának legnagyobb fókán állott; tizennyolcz éves korában a tudós ifju már bevégezte az egyetemet. Költői tehetsége igen korán fejlett. Szóval Calderon, mint nagy előde Lope de Vega s mint később a zenészet terén Mozart, korán érett csodagyermek volt. Tizenhárom éves korában írta *El carro de Cielo* (az ég szekere) című darabját; husz éves korában már nagynevű ünnepelt költő volt hazájában. Huszonöt éves korában a király szolgálatába lépett s mint tiszt a spanyol hadseregben résztvett az olaszországi és németalföldi háborukban. Több évi távollét után visszatért Madridba, s IV. Fülöp király, ki a költőnek több darabját a színpadról már ismerte, udvarához hivatá Calderont, hogy tehetségeit a királyi udvari színháznak szentelje.

Midőn a nagynevű Lope de Vega meghalt, 1635-ben a király a spanyol színházi ügyek élére állította, az udvari ünnepélyek rendezőjévé s vezetőjévé nevezte ki s a St Jago-rend jelvényével tüntette ki. Ezen rendjel adományozása folytán Calderon lovaggá lett, de egyszersmint azon kötelezettség is háruult reá, hogy a mint 1640-ben a cataloniai polgárháboru kitört, ismét a harcztérre menjen. Fülöp féltette a drága költő életét, s szerette volna megakadályozni őt abban, hogy részt vegyen a háboruban, fölkerlte tehát, hogy írjon egy darabot a színpad számára. Don Pedro néhány nap alatt elkészült a darabbal (*Certamen de amor y zelos*, mely elveszett) s a harcztérre sietett, hol Olivarez gróf alatt a béke megkötéséig szolgált s új katonai dicsőséget szerzett magának. Midőn Madridba visszatért, ezen újabb hü katonai szolgálataiért a király kitüntetésekkel halmozta el s évi 300 spanyol forintnyi járadékot engedélyezett számára, mi az akkori időkhöz képest igen jelentékeny összeg volt.

Calderon bár folytonosan az udvari körökben forgott, bensejét azok ártalmas lehetől meg tudta óvni. Minél jobban növekedett hira, minél jobban emelkedett királyának s polgár

társainak becsülésében, annál erősebben fordult lelke a világ mulandóságától s minden földi méltóság és kitüntetés hiúságától az örökkévalóhoz és a mulhatatlanhoz. Sajátságos, de nem lehet csodálni, legkevésbbé pedig a minden ízében katolikus Spanyolországban: Spanyolországnak első dramatikusa, ki a drámát hazájában bevezette, a mint zenész és költő egyaránt ünnepelt Juan de la Encina pap volt; az, ki a dramaturgiát legmagasabb fokára emelte, ki a spanyol népet egyházi és világi drámáival a legnagyobb lelkesedésre ragadta, a minden idők s népek leggenialisabb drámai költője, Lope de Vega, ki körülbelül 1800 színdarabot, 400 urnapi ünnepi darabot és számtalan egyházi és világi költeményt írt, — pappá lett; Calderon végre, ki termékenység, vallásos bensőség és mélység tekintetében minden esetre hátrább áll elődénél, ki azonban a compositio finomságában, a gondolatok világosságában, az alak mesteri tökélyében felülmulja őt, szintén pappá lett. Szigoru önvizsgálat és készülődés után ötven éves korában szenteltetett föl Isten szolgájává. Calderonnak nem voltak ifjúkori tévedései, melyekért vezekelni akart volna, csupán mélyen vallásos lelkének sugallatát követte, és mint Vera Tasis mondja: »egyszersmint forró katonai hajlamait, magát a seregek Ura legszigorubb szolgálatának szentelve.« Mint pap sem pihentette költői tollát, sőt inkább követte előde Lope de Vega példáját, kinek költői tevékenysége, pappá léte óta, inkább növekedett, mint alább hagyott. A király a toledói székesegyház káplányává nevezte ki, s e mellett udvari költő maradt; a királyra és az udvarra nézve azonban annyira nélkülözhetlen volt, hogy a király visszahívta őt Madridba, s toledói de los reyes nuevos javadalmának meghagyása mellett a madridi királyi kápolna tiszteletbeli káplányává nevezte, ezenkívül külön évjáradékot adott neki s haláláig elhalmozta kegyeivel s kitüntetésekkel, melyeket utóda II. Károly is folytatott a költő haláláig. Ezen állásában folytonosan dolgozott s alkotott a spanyol színpad számára — utolsó darabját »Hado y divisa« 81 éves korában írta. Meghalt 1681. május 25-ikén s Madridban a San Salvador egyházban temettetett el. Testvérei előbb meghalván, vagyonát a san Pedro papi congregatióknak hagyományozta, melynek ő 1663 óta tagja, s 1666 óta feje volt. E congregatio a nagy halotthoz méltó emléket állított a költő sírjára, melynél azonban maradandóbb s nagyobb azon emlék, melyet a nagy költő műveiben az utókorra hagyott.

Az általa írt s fenmaradt világi drámák, comedias (vigjátékok, színjátékok, szomorujátékok) száma, melyekről bizonyos, hogy tőle eredtek, 109, az egyházi színjátékoké, autos sacramentales, pedig 73. Az utóbbiakhoz írt előjátékok, loas, száma szintén jelentékeny. Ezen kívül, Vera Tasis szerint, írt még 200 világi és egyházi loas-t, 100 különféle saynetes-t (rövid drámai enyelgések), egy hosszú költeményt a négy utolsó dologról, egy értekezést a festészet becséről, egyet a világi dráma védelmére, továbbá számtalan canzonét, sonettet, románczot s más költeményeket, melyek a legkülönbözőbb alkalmakkor a tiszteletdíjat elnyerték. Számos egyházi s világi drámája elveszett, legalább eddig nem találták meg.

A magyar irodalomba őt darabját ültették át. Legelső volt: »Az élet csak álom«, németből fordította Déry István, először előadták Debreczenben 1831. april 19-én; később a nemzeti színpadon is megfordult. A második az »A kisértet« volt Gaál József által fordítva. A harmadik: »A zalamei bíró« szintén Gaál József fordítása németből. A negyedik: »Don Gutierre, önbeesületének orvosa«, fordította Fekete Soma; végre az ötödik az »Állhatatos fejedelem«, fordították Greguss Gyula és Győry Vilmos. Mindezen darabok nemzeti színpadunkon adtak.

A nagy költő emlékét május 25-ikén a Kisfaludy-Társaság is ünnepélyes ülésel megülte. Gyulai Pál elnök jelentette a gyűlésen, hogy a Kisfaludy-Társaság az általa fordított két darabot diskötésben francia levél kíséretében megküldte a spanyol akadémiának s egyttal értesítette ezen nap ünnepélyéről. Ezután Vadnay Károly fölvasta Győry Vilmos dolgozatát, melyben Calderon életét s költői működését ismerteti. A nagy tetszéssel fogadott előadás után Szász Károly szavalta el dicsőítő ódáját a nagy spanyol költőre. A gyűlésen a nemzeti színház küldöttség által képviseltette magát s este a nemzeti színpadon az »Állhatatos fejedelem«-et adták Calderontól.

xyz.

RÖVID HIREK.

* **A király köszönete.** A király ő Felsege a trónörökös párt budapesti fogadtatása alkalmából a következő legfelsőbb kéziratot intézte a miniszterelnökhöz: »Kedves Tisza! Fiam, a koronaörökös menyeközjének fénynapjai, melyek örömdus megindulással tölték el atyai szívemet és egész Családomat, ugyszintén a lelkesült őszinte szivelyesség, melylyel gyermekeim legközelébb Budapesten fogadtattak, ujjabban kedves indokul szolgálak, hogy szeretett Magyarországom, s különösen a főváros hűséges lakóinak hálás elismerésemet nyilvánítsam. A valódi szeretet és hagyományos hű ragaszkodás számtalan nyilvánulásai, — testületek, községek és egyesek buzgó szerencsekívánatai, alkalmi ünnepélyek, jótékony alapítványok és becses ajándékok tanúsítják: hogy a nemzet hazafiai helyes érzülettel fogta fel e szövettség kétszeresen fontos nagy jelentőségét, — mert az isteni gondviselésbe vetett bizalommal erősen hiszem: hogy a megköltött szent frigy nem csak Családomra nézve leend kiapadhatlan forrása az örömmek és boldogságnak, de a Házam és a monarchia népei között fenálló százados benső kapcsolat ujjabi örvendetes megszilárdítása által áldást és meglegedést fog szülni, a legtávolabb jövő időkig magyar koronám országainak is. Megbecsülhetlenek Nekem, valamint a Királynénak és gyermekeinknek a szeretet és öröklött hűség mindezen jelenségei, — ezekben találok atyai törekvéscim legkedvesebb jutalmát — s azért örömmel utasítom Önt ez alkalommal is: hirdesse országszerte mindenütt és mindenkinek, legbensőbb, legszivélyesebb köszönetünket. Kelt Bécsben, 1881. évi május hó 24-én. Ferencz József, s. k.

* **Legfelsőbb adományok.** A király ő Felsege a gércze-
a eskándi és szentbékállai r. kath., a kruzsljovai és upori gör. kath. hitközségeknek iskolaépítésre egyenkint 100 forintot, Káposztafalu tűzkárosultjainak s a budapesti közszolgák önszegélyző együletének egyenkint 150 forintot, továbbá a kiskapusi r. kath. templom nagylvoltárának, a királynépi g. kath. lelkészlak, a nyirbaktai g. kath. templom és lelkészlak helyreállítására, a peleszardai, tanszadmalomszegi és szilágyalmási gör. katolikus templomok felépítésére egyenkint 100 forintot; végre a királyné ő Felsege a selmeczbányai r. kath. gymn. segélyző egylete részére 500 firtot adományozott magánpénztárából.

* **József főherczeg és Klotild főherczegasszony ő fenségeik** ötezer forintot adományoztak a vörös-kereszt-egyletnek öt ágy alapítására.

* **Egyházi kinevezés.** Mayer Béla kalocsai főegyház-megyei áldozár s érseki titkár kalocsai kanonokká neveztetett ki.

* **Örömmünnepélyt** rendezett e hó 29-kén a budapesti növendékpapság magyar-egyházirodalmi iskolája, felszázados főnállásának emlékére. A diszülést, melyen több egyházi és világi elő-

kelökből válogatott koszoru volt jelen, a pápai hymusszal kezdte meg a növeldei énekkar. Majd Urbaschek Sándor nagyváradi-egyházmegyei I. sz. IV. éves hittanhallgató, az iskola ez időszerinti elnöke olvasta föl megnyitó beszédét, melyben az iskola multjából, működéséből emelte ki a főbb mozzanatok. Folyékony előadás, gyakorlott styl s a tárgy megkövetelte komolyság jellemezték e beszédet. Utána Névery Sándor kalocsai növendékpap szavalta el »Az iskola örömmünnepére« cz. lelkes hangon irt alkalmi költeményét. Erre ismét az énekkar zendült meg, Senger »Ima a szüz Anyához« címü darabját adván elő. Majd az ünnepi szónok Dudek János nyitrai IV. évi hittanhallgató lépett elő s olvasta föl: »A magyar egyház-irodalmi iskola multja, jelene és jövője« címü jól átgondolt értekezését. Utána Kálmán Károly székesfehérvári IV. évi hittanhallgató, ki a tud. egyetem jubilaumán is előnyösen mutatta be szavazati tehetségét, adta elő saját költeményét: »A lant fia« czimvel. Helyenkint melegség és találó hasonlatok dicsérték a verset. Majd Glász József és Zseltvay Emil (ez utóbbi egyttal az énekkar vezetője) növendékek mutatták be ügyességöket, amaz zongorán, ez hegedün, Mozart »La flüte enchantée« címü darabjában. A tapsok után, melyeket előadásukkal arattak, Glász József jegyző — kit társai jövő évre elnöküknek választottak — olvasta föl rövid beszámoló jelentését. Ezután ismét az énekkar Huber K. »Lobogóink alá« címü darabját adta elő, mit az elnöki zárzó és a »Kölseey hymnus« követtek. Végül Márkus Gyula apát-kanonok s papneveldei igazgató ur a 100 firtos Fraknoi-féle jutalomdíjat ünnepélyesen átadván Karácsonyi János nagyváradi I. sz. III. évi hittanhallgatónak az »Aradi prépostság története« címü, forrástanulmányon alapuló pályaművéért, lelkesítő szavakkal fejezte be az ünnepélyt. Mi csak elismerésünket fejezzük ki a derék iskola működéséért, annál is inkább, mert a kor intő szavát megértve, a lapos és meddő fordítások teréről, az önálló működéssel, a valódi önképzés útjára lépett. Tanubizonyosság erre a csinos kiállításu »Emlékkönyv«, mely huszonegy ivnyi változatos tartalommal, ez ünnepély alkalmából, mint működésök negyvennegyedik folyama hagyta el a sajtót. Egy jelen volt.

* **Póttanfolyam,** magyarul nem tudó népiskolai tanítók számára, a magyar nyelv elsajátítása czéljából az idén a következő helyeken fog tartatni: Aradon, Baján, Déván, Győrött, Kolozsvárött, Léván, Losonczon, Mármaros-Szigeten, Sárospatakon, Székely-Kereszturon, Szombathelyen és Zilahon. A póttanfolyam 6 hétig tart, a résztvevők 70 krnyi napidíjjban részesülnek. A folyamodások felvételért az illető tanfelügyelőkhöz intézendők.

* **A békésmegyei árvizkárosultak javára** Békés-Csabán f. é. június 5. 6. és 7-ikén részvét-ünnepélyt rendeznek, melynek programja szerént e három napra felosztott népünnep, diszhangverseny és szini előadás (Prielle Kornélia, Nádayné, Odry Lehel és Náday Ferencz közreműködésével) bazar, táncvizigalom, vilanyvilágítás és galamblovészlet lesz. Kár, hogy e jótékonyági ünnepélyek sorába fölvetették a galamblovészletet, mert ezen kegyetlen állatkínzás, melylyel még a nyers amerikai is felhagy s helyette üvegolyókat használ, nagyon nem illik össze a jótékonyág nemes, gyöngéd érzelmével.

* **Nemzetközi katolikus kongresszus** fog június hó utolsó három napján Franciaországban Lille városában tartatni az Oltáriszentség egyleteinek czéljai érdekében. A meghívók már szétküldettek. Hivatalos mindaz, a ki a legméltóságosabb Oltáriszentség valamely együletének tagja s a ki az Oltáriszentség imadásának buzgó pártfogója. Maga a nagy

kongresszus is ezen czélokot akarja előmozdítani. A szervező bizottság elnöke, De Segré Lajos-Gaston. — **A windsori kastély** szent György kápolnájában a mult napokban állították fel a zulu-földön elvérzett Napoleon herceg emlékszobrát.

IRODALOM.

— „**Jézus Krisztus élete és tanítása.**“ A négy evangéliumból összeállította dr. Szabó Imre szombathelyi püspök. 1881. Ezen kis munka összeállításával és közrebocsátásával azt a célt ohajtotta az elhunyt ékes tollu főpásztor elérni, hogy azoknak, kiknek nincs módjukban a szentírás vagy annak csak ujszövetségi részét is nagy terjedelme miatt elolvasni, alkalmas eszközt nyújtson, melynek jóakaratu használásával hitünk szerzőjét, az Ur Jézus Krisztust és az ő tanításának legalább is lényegét megismerhessék; mire minden keresztény embernek szüksége van, hogy keresztény módon élni tudjon. — E munka az elhunyt-nak mintegy hatyudala s a legszebb emlék, melyet önmagának emelt kettős irányban: vallásos olvasmányt nyújtva a családoknak s előmozdítva a vallásos nevelés-oktatást, mert a mű a szombathelyi püspöki elemi iskola tulajdonát képezi. — Ára a 15 ivre terjedő, velin papírra nyomott s kemény kötésű műnek 25 azaz huszöt krajczár. Ugy hiszszük, fölösleges ajánlanunk Szabó Imre ezen kitünő munkáját, ajánlja azt maga az ő neve s csupán annyit tartunk még szükségesnek megjegyezni, hogy a munka Szabó Károly püspöki iskolai igazgató urnál rendelhető meg Szombathelyen.

— Megjelent s beküldetett: „**Korunk tükre.**“ Szatirákban és epigrammákban. Irta Tomor Ferencz. Budapest, a »Hunyadi Mátvás« intézet nyomása. 1881. 8-rét, 1—174 lap. Kíméletlen gúnyyal, maró élcezel ostorozza korunk keresztény-ténytelen törekvéseit, tükröt tart a társadalom elé, hogy megismertesse vele ferde kinövéseit. Bátran kimondja az igazat, erős kézzel sujt s bár érzékenyen talál, még sem sért. A díszesen kiállított füzetnek ára 1 frt 40 kr. Az előfizetőknek s megrendelőknél már szétküldetett. Szerzőnél (Budapest, II. Bathyányi-utca 53. sz.) megrendelhetők még: 1. »**A hatodik nagy hatalom vagy a modern sajtó.**« Lukas után viszonyainkra alkalmazva. Ára 1 frt. — 2. »**Tell Vilmos.**« Schiller színműve az eredeti versalakban. Ára 50 kr. Ez utóbbi már fogytán van.

— „**A kereszténység és korunk.**“ Irta Bougaud Emil orleansi püspöki helynök. Szerző engedélyével fordították: Dobos Lajos és Spett Gyula l. szert. nagyváradi-megyei áldozatok. I. köt. 8-rét 1—532 l. Nyomatott Hollósy Jenő könyvnyomdájában. — Az előttünk fekvő könyvben egy kitünő művel gazdagodott meg irodalmunk, s tanulságos, kedves olvasmányul szaporodott a családi kör könyvtára. Szerző a francia közönségnek írta, de a benne foglalt tanok és igazságok a katolikusok közös vagyona. Ezen első kötet tizenhárom fejezetben tárgyalja a következő kérdéseket: Az ember igazi természetéről. Isten igazi természetéről. A vallás igazi természetéről. Az ember vallás és Isten nélkül. A család s kivált a nő Isten nélkül. A társadalom Isten nélkül. A nép Isten nélkül. Igaz-e, hogy a tudományos fölfedezések kimutatták a közlekedés lehetetlenségét Isten és az emberek között? Igaz-e, hogy korunk nagy népei a vallást elvetik, s azt elvetve boldogabbak és nagyobbak lesznek? A vallás valóságáról és szépségéről. A vallás csodás hatásairól, és különösen a fájdalom isteni befolyásáról. Miképp segít minket a vallás elviselni a fájdalom csapásait, miután megmagyarázta annak titkát? A halhatatlanság és örök egyesülés. A

szerepet a halál után. A világosság utjai. Miképp találjuk föl az elvesztett hitet. — A mű világosan és könnyen érthetően van írva, az eredeti folyékony, zamatos magyarsággal, szép nyelvezettel van visszaadva. Ajánljuk e jeles művet a t. kath. közönség becses figyelmébe. Megrendelhető Spett Gyula, szentszéki jegyzőnél N.-Váradon. Ára ez igen díszesen kiállított vaskos kötetnek 1 frt 50 kr, minden további kedvezmény nélkül. Megrendelhetők hozzá elegáns kötésű táblák is 70 krajczárjával Gyagyovszky Károly könyvkötőnél N.-Váradon.

— Megjelent s beküldetett: „**Eredeti, rövid s gyakorlati szent beszédek az év minden vasárnapjára.**“ Irta Weninger Xav. Ferencz, hittérítő a Jézus társaságából, hittudor. Fordította egy egri pap. Első évfolyam. Eger, 1881. Szolcsányi Gyula kiadása. 8 adr. 228 l. Ára 1 frt. A lekipásztorkodó papság maga érzi legjobban, mily nagy szüksége van eredeti rövid s gyakorlati szent beszédekre, s örömmel karolja fel az oly munkákat, melyek ezen igényeket kielégítik. Ily munkát kaptunk most Egerből. A hírneves Weninger jezsuita, amerikai hittérítő, a mult évben kezdvén közrebocsátani sz. beszédeit, a vasárnapiak egy év folyamát máris nyelvünkön birjuk a fentidézett műben. A sz. beszédek a német eredetiben eddig már három kiadást értek, elégséges bizonyítékul jelességöknek. Weninger sz. beszédei eredeti felfogásuak, rövidék, kis félóra számúak, és gyakorlatiak, vagyis a ker. hit és élet elveit és kötelességeit, a valóban ker. kath. hitélet követelményeit feltüntették. A nyelv egyszerű, könnyen elsajátítható. A magyar fordításban egy-egy beszéd körülbelül 4—5 lap. A fordítás helyességéről elég kezeséget nyújt az, hogy a munka Egerből jött ki. A magyar kiadás egy évfolyamra terjedő vasárnapi sz. beszédek tartalmazó, 15 ivnyi, összesen 48 beszéddel. Egy egész évfolyam ára 1 frt. Ha az érdeklött közönség érdemlett pártolásban fogja részesíteni e kiadványt, a kiadó közre fogja bocsátani Weninger ünnepi sz. beszédeit is, s azután a többi vasárnapi évfolyamokat. Ujra ajánljuk e vállalatot a lekipásztorkodó főt. papság figyelmébe.

— Megrendelési felhívás ily című munkára: „**Magyarozott elemi katekizmus**“ vagy módszertanilag kidolgozott hitelemzések a római katolikus népiskolák II. osztálya számára. A »Magyarozott elemi katekizmus« közép helyett foglal az I. (Gyakorlati hitelemzések) és III. (Módszertani hitelemzések) osztály számára kiadott két mű között. Amannál behatóbb és alaposabb, ennél jóval gyermekiesebb, könnyebb és rövidebb; azaz követi az elemi katekizmus nyomán, emelhez simul a tárgy bővebb kimerítése tekintetében. Mint amazokban, vagy itt is minden hitelemzés önálló egészet képez, módszertanilag ki van dolgozva, az egyes fogalmak a methodica és didactia szabályai és segédeszközei szerint lehetőleg gyermekdeden vannak kifejtve. A mű 30—32 középnolcadrétű ivre fog terjedni, s megrendelési ára tömegesb pártolás reményében 1 frt 70 kr, papnövendékek és képezészek számára 1 frt 50 kr. (Kik a művet intenciók végzése mellett ohajtják birni, sziveskedjenek azt velem mielőbb tudatni, hogy a szükséges számu intenciók nyeresére kellő időben lépéseket tehessenek, — s a mennyiben csak lehetséges, e tekintetben is törekedni fogok mindenki ohajának pontosan megfelelni.) Gyűjtőknek minden 10 példány után tiszteletpéldány jár. A megrendelési határidő június hó végeig tart. Baján, (Bács m.) 1881. Urunk mennybemenetelének ünnepén. Fonyó Pál, képezdei és népiskolai hitelemző.

— Megrendelési felhívás ily című két népiskolai tan-könyvre: **A katolikus szertartások elemei** és kath. egyház történet dióhéjban a római kath. népiskolák felsőbb osztályai számára. A »Kath. Szertartások elemei« közlő alakban

de egész elemiesen és röviden tárgyalja a sz. mise szertartásait, a szentségek kiszolgáltatásának módját s a három főünnepkört. A nélkülözhető részletek részint magyarázatra hagyták, részint pedig jegyzet alatt fordulnak elő, hogy a rendelkezésünkre álló rövid idő alatt is az egészet könnyen át lehessen venni. A »K a t h. Egyháztörténet dióhéjban« könnyed és egyszerű nyelvezettel adja elő a kereszténység első küzdelmeit és elterjedését, kiváló tekintettel az európai népcsaládokra; ismerteti a keleti egyházszakadást, a mohamedanizmust és a keresztes háborukat, a reformatio keletkezését és elterjedését, az újabb hittérítő missziókat, a francia észistenítést s az egyház legújabb viszonyait Európa egyes államaiban. Mindkét mű 2—3 kisebb alakú nyomtatott ivre fog terjedni, s megrendelési ára 20—20 kr., száza 18 frt; de az egyes hitelemzők, lelkészek és iskolai hatóságok kedvező fölkarolásától függ azt még jutányosabbá tenni; mert a mint kellő számú megrendelés tétetik, újabb 10 vagy esetleg 15%-ot is nyújthatok a tömegesebb megrendeléseknél. A megrendelési határidő június hó végeig tart. **B a j á n,** Bács megye. 1881. Urunk mennybemenetelének ünnepén. **F o n y ó P á l,** képezdei és népiszkolai hitelemző.

MINDENFÉLE.

A varrógép Leo Bengula király előtt. A délafrikai jézustársasági missio egyik tagjának jelentéséből olvassuk, hogy a matabelek pogány királya, Leo Bengula jó indulattal viseltetik irántuk, és hogy épen kocsijának kijavításával vannak elfoglalva, a miért nekik egy darab földet ígért. »Egy napon, beszél a missionarius, a király látogatába jött, s látta varrógépemet. Midőn elkezdtem vele varrni, nagyon meg volt lepetve e mesterség által. Mindazáltal nem szólt semmit s távozott. Midőn azonban másnap reggel Hedely testvér az ő kocsiszinjébe ment, hogy kocsiján dolgozzék, a király ott termett s azt mondá, hogy hívassa a rövid kövér embert varrógépével a király házába, mely egy negyedóránnyira feküdt. A király nagy székében ült s türelmetlenül várt. Midőn kérdeztem, hogy mit varrjak neki, három löporzacsót kért. Bár kihallgatást kezdett adni európai kereskedőknek, azonnal hozzá kellett fognom a varráshoz. A vásznat kiszabtam s elkezdtem varrni. A király önkénytelenül tapodni kezdett lábával, mintha maga akarna varrni. Alig volt készen az első varrás, látni akarta. »Oh mily szép! Mily gyorsan megy!« kiálta föl. Azután elhivatta legelső nejét, hogy neki is mutassa meg a csodaművet. A nő lekuporodott a gép mellé s a mig varrtam, folyton röhögött. A király bámulatából nem tudott felocsudni. »Mily bámulatos műveket tudnak az angolok létrehozni! S mégis nekik is meg kell halniok, mint nekünk!« kiálta föl. Midőn a varrással készen lettem, borral és sörrrel megvendégeltek.»

Édes a hazáért meghalni. Az utolsó polgárháboru alatt Amerikában egy yankee beszédet tartott, melyben a többi között így szólt: »Harczoljatok polgárok, a hazáért, mert a hazáért meghalni édes.« — »Miért nem hal meg maga, igen tisztelt polgártárs?« kérdé egy kíváncsi hallgató. — A yankee egy percig meglepetve hallgatott, azután mosolyogva felelt: »Nem vagyok barátja az édességeknek.«

Komikus félreértés. A jelenet egy vasuton történik. Egy hölgy kidugja a fejét az ablakon s mérgesen kiált a konduktorra: »Konduktor ur! Szabad ebben a coupében dohányozni?« —

»Ha az uraknak oda benn nincs semmi kifogásuk ellene, mond udvariasan a szolgálatra kész konduktor, ugy csak tessék bátran rágyujtani nagyságodnak.«

Társulati Értesítő.

A Szent-László-Társulat

május 28-ikán tartott választmányi ülése.

M á r k u s Gyula kanonok s társulati alelnök ur ő nga megnyitván az ülést, meleg szavakban emlékezett meg **K u b i n s z k y** Mihály püspök elhunytáról, ki mint a társulatnak buzgó alelnöke fáradhatlan tevékenysége és különösen a csángók érdekében kifejtett áldozatkész munkássága által a társulat ügyei körül feledhetlen érdemeket szerzett magának. A választmány a püspök halála feletti fájdalomának jegyzőkönyvileg kifejezést adott.

A folyó évi közgyűlés tartása az országgyűlés megnyitásának idejére határozottatott s az elnökség fölkérte, hogy a közgyűlés napjának kihirdetése iránt annak idején intézkedjék.

N o v á k o v i c s János pápai kamarás jelenté, miszerént a vagyonbukott ferencz-városi takarékpénztárnál elhelyezve volt tőkéből 75 százalék már visszafizettetett s még kilátás van mintegy további 5 százalék visszafizetésére; a társulatot erő veszteség az által, hogy a visszafizetett összegből annak idején értékpapírok vásároltattak alacsony áron, tetemesen alább száll. Nehogy azonban a társulatot bármi tekintetben is veszteség érje, minthogy ő helyezte el legjobb szándékkal a pénzt a nevezett takarékpénztárba, ezennel 600 forintot tesz le az elnökség kezébe kárpótlásképen erdélyi vasuti elsőbbségi ezüst kötvényekben. A választmány egyhangulag kijelenté, hogy a felajánlott összeget kárpótlás gyanánt nem fogadhatja el azon férfitól, ki nem csak semmi kárt nem okozott a társulatnak, de önzetlen szolgálatai, odaadó munkássága és fáradozásai által mindig a társulat érdekében előmozdítására törekedett. A nagylelkű adományt csak mint alapítványt fogadhatja el, mibe **N o v á k o v i c s** ur beleegyezvén, a választmány az alapítónak forró köszönetet mondott.

A titkár jelentette, miszerént **D e v i c s** József és **F o r i n t o s** István veszprémi kanonokok 20—20 forinttal a társulat alapító tagjaivá lettek.

N é h a i Ujhelyi István tápiószzelei plébános 20 frtot, **n é h a i** C s i k ó s József kistelki plébános 5 frtot, **n é h a i** S z e m á k Pál szinyérváraljai plébános 20 frtot, **n é h a i** M u r a k ö z y János habóti plébános 5 frtot, **n é h a i** K r a u s z János apát kassai kanonok 100 frtot, **n é h a i** B e n i István rumi plébános 5 frtot hagyományoztak a társulatnak.

A titkár jelentette, miszerént a váci egyházmegyében **M a l l á r** József kanonok, a nyitraiban **D a v i d e k** Adolf papuveldei egyházmegyei székelyi igazgatókká nevezettek ki.

A segélyezések vételéről beérkezett elismervények bemutatása után felolvastatott a pénztári kimutatás. A társulat alapítványi tőkét: 18,379 forint 35 kr készpénzben s 22,050 forint értékpapírokban.

A trstenai szent ferenczrendi zárdának orgonaszerzésre 50 frt, a budai kath. legény-egylet céljainak előmozdítására 40 frt, a szulnai r. kath. hitközségnek templomjavítási költségekre 200 frank segélyadomány szavaztatott meg.

A társulati szent-László-ünnepélyt a társulat fővárosi tagjai július 3-ikán, szent László király ünnepének nyolczadára eső vasárnapon a szent ferenczrendiek pesti templomában reggel 8 órakor tartandó szent mise és egyházi szent beszéd hallgatásával fogják megülni.

A jegyzőkönyv hitelesítésére **C s a p l á r** Benedek és **F r e y** József választmányi tagok kértettek föl.

Kiadja a **Szent-István-Társulat** (Lövész utca 13-dik szám.) — Felelős szerkesztő: **Á g o s t o n** **A n t a l.**

Budapest. 1881. Nyomatott az **A t h e n a e u m** r. társ. nyomdájában (Ferencziek tere Athenaeum-épület).